Dnevnik – Dnevnikov objektiv [Slovenija]

Page: 2
Reach: 40000
Country: SLOVENIA
Size: 378 cm2

27.12.2014

1 / 2

Perspektive MMXV

Ervin Hladnik - Milharčič

Bralec bo v novoletni številki Objektiva *našel tudi povzetek pogovora s profesorjem Jankom Jamnikom. Bil je eden od ljudi, do katerih smo stopili s preprostim vprašanjem. »Kaj pa vi konec letošnjega leta delate takega, da bomo prihodnje leto ostrmeli?« Marsikaj. Poiskali smo sogovornike, ki ignorirajo omejitve časa, ki jim tudi prostor ne predstavlja ovire, ki se jim zjutraj porodijo sijajne ideje in zvečer še vedno delajo na njihovi realizaciji. Sledili smo ljudem, ki se jih drži sreča, ker veliko delajo. Edino presenečenje je bilo, da jih je tako veliko.*

Naš svet se deli na dve polovici. Na eni strani nenehno delajo preglede prejšnjega leta, prejšnjega desetletja ali prejšnjega stoletja in vedno pridejo do istih sklepov, da se zaradi kopice zgodovinskih okoliščin nič ne da narediti. Na drugi polovici so se prahu stoletij otresli in za pisalnimi mizami, v delavnicah, umetniških ateljejih in akademskih kabinetih delajo projekte, ki kršijo zakone fizike. Njihovi avtorji so na več mestih hkrati, obnašajo pa se, kot da njihove ure kažejo čas v prihodnosti. Ne tako zelo daleč od nas, vendar vsaj nekaj minut pred nami.

Ljudi s projekti se hitro prepozna. Govorijo o stvareh, ki jih delajo, področjih, kjer raziskujejo, slikah, ki jih rišejo, in tekstih, ki jih pišejo. Pri njih so vse ovire premostljive, vsi problemi rešljivi, življenjsko okolje pa veliko manj strašno kot pri ljudeh, ki mrko gledajo predse in ugotavljajo, da se v takšnih pogojih res ne da delati, zato je edino smiselno delati škodo.

Naši sogovorniki so bili iz druge polovice sveta. To niso sanjači, ampak resni delavci, ki se znajo z delom tudi izborno zabavati. Iz niča zgradijo kapelco in jo z veseljem pokažejo. »Poglej, kaj sem naredil!« Druži jih izkušnja, da človek, če je sam, naredi bolj malo.

V tej družbi profesor Jamnik zaseda posebno mesto, ki gre najbolj pametnemu človeku v sobi. Pred poldrugim letom je v pogovoru za naš časopis brez zadrege rekel, da ga kot znanstvenika in vodjo raziskovalne ustanove zanima samo to, kako bi bili ves čas najboljši. »Tako sem programiran,« je razložil. »Šolal sem se na elitni instituciji, kjer so mi vcepili idejo, da šteje samo biti najboljši. Vse drugo je neuspeh. To so mi vcepili v glavo in ne znam drugače ravnati. Zato imam tak program. To je zapečeno v meni. Ne morem se spremeniti. Lahko se pogovarjamo, ali je to prav ali ni. Ne vem pa, če ima smisel. Ali lahko takšna drža škodi? Ne vem, na kakšen način bi lahko bila škodljiva. Je lahko kaj narobe, če je dežela v nečem najboljša? Ali v vsem?«

To je inspirativno. Očitno tudi za značaj koristno, ker odstrani vsakršno potrebo po ošabnosti in nadutosti. Tega človek res ne more delati sam. Nikjer. Oblikovalka Saša Kerkoš, ki dela na projektih za radikalno prihodnost, pravi, da njena neodvisna platforma za povezovanje družbenih akcij temelji na povezovanju akademije, aktivizma, umetnosti in dizajna. In to je šele začetek. Jasmina Cibic v svoje pro-

Naročnik: KEMIJSKI INŠTITUT
Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!
Kliping d.o.o.

jekte vključuje arhitekturo, politiko in umetnost. Začne s papirnatimi načrti in konča s filmom. Ločenost znanj in veščin zveni tako zelo kot nekaj iz 20. stoletja. Osnovnošolski svet, ki je razdeljen na matematiko, fiziko, kemijo in biologijo, je skopnel.

»Obdobje, v katerem živijo učbeniki, je v naših glavah že za nami,« je rekel Jamnik. »Posamezne vede so se začele prekrivati in se združevati. V prepoznavanju vzorcev so najbolj uspešne skupine, ki združujejo sodelavce z različnim ozadjem. Fiziki, kemiki, biologi, elektrotehniki, informatiki, vsi mogoči. Dolgo časa je bila analiza pomembna, vsak je lezel v globino. Sedaj je na vrsti sinteza. Še fiziki, ki kemije res ne marajo, sedaj pravijo, da postaja fizika osnovnih delcev vedno bolj podobna kemiji. Želeli so, da bi bila slika vedno bolj enostavna. Globlje v atomsko strukturo sveta in k višjim energijam ko bodo šli, bolj naj bi bila slika preprosta in manj bo osnovnih delcev. Res je ravno obratno – vedno več jih je, tako kot v kemiji.«

Ideja povezovanja disciplin je privlačna sama po sebi, dodatno pa jo naredijo simpatično bizarni učinki, ki jih povzročajo druge prakse.

»Pred kratkim sem bral analizo o tem, koliko so danes vzhodnoevropske dežele drugačne kot pred 23 leti,« je rekel naš sogovornik. »Avtor je razdelil dežele v tri kategorije. Tiste, ki so povečale zaostanek za zahodno Evropo, tiste, ki so ga ohranile, in tiste, ki so ga zmanjšale. Samo eni deželi je uspelo zmanjšati zaostanek. Poljski. Slovenija pa je v kategoriji, ki ima enak zaostanek kot pred 23 leti. Naš output ni bistveno večji, kot je bil prej.«

To ni logično. V tej deželi so na mnogih koncih odkrili veliko novih stvari, in naredili veliko lepih. Težko je razumeti, da družba ob tem caplja na mestu, gleda pa nazaj.

»Ideja, da moramo iti nazaj, da bi razčistili sedanjost, me spominja na vprašanje o antipodu neskončnosti vesolja. Ali imamo, ko gremo proti mikrokozmosu, kaj več upanja za konvergenco kot pri makrokozmosu? Jaz mislim, da ne. Bolj natančno ko gledamo, več je neznanih delcev.«

To je glas, ki ga bomo ohranili pri življenju.

Naročnik: KEMIJSKI INŠTITUT
Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!
Kliping d.o.o.